

Результати опитування учасників першого туру всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2025»

Для участі у всеукраїнському конкурсі «Учитель року – 2025» зареєструвалися 1720 педагогів:

- 384 – у номінації «Зарубіжна література»;
- 549 – у номінації «Історія»;
- 358 – у номінації «Технології / Трудове навчання»;
- 429 – у номінації «Хімія».

З метою удосконалення механізму проведення всеукраїнського конкурсу «Учитель року» Державною науковою установою «Інститут модернізації змісту освіти» проведено опитування учасників першого туру всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2025» (далі – перший тур конкурсу).

Опитування було здійснено на основі хмарних технологій з використанням сервісів Google з дотриманням принципів добровільності, індивідуальності та анонімності. Учасникам опитування було запропоновано дати відповіді на 19 запитань, з яких 4 запитання стосувалися статистичних даних (номінація, стать, вік, педагогічний стаж роботи), 15 запитань – організації першого туру конкурсу. Опитування передбачало відповіді з одиничним, множинним вибором та відкриті відповіді.

Статистичні дані учасників опитування

В опитуванні взяли участь 578 респондентів, що складає майже 34% від кількості педагогів, яким було надіслано анкету.

У номінаціях ця кількість розподілилася таким чином:

«Зарубіжна література» – 153 особи (майже 40% від кількості педагогів, яким було надіслано анкету);

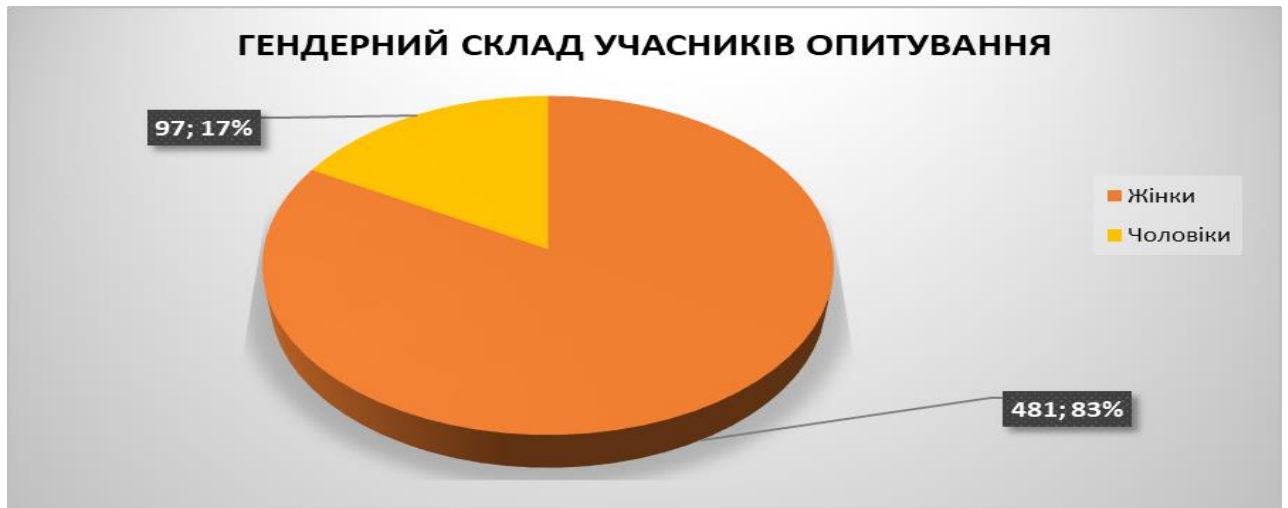
«Історія» – 166 осіб (30% від кількості педагогів, яким було надіслано анкету);

«Технології / Трудове навчання» – 102 особи (28% від кількості педагогів, яким було надіслано анкету);

«Хімія» – 157 осіб (майже 37% від кількості педагогів, яким було надіслано анкету).

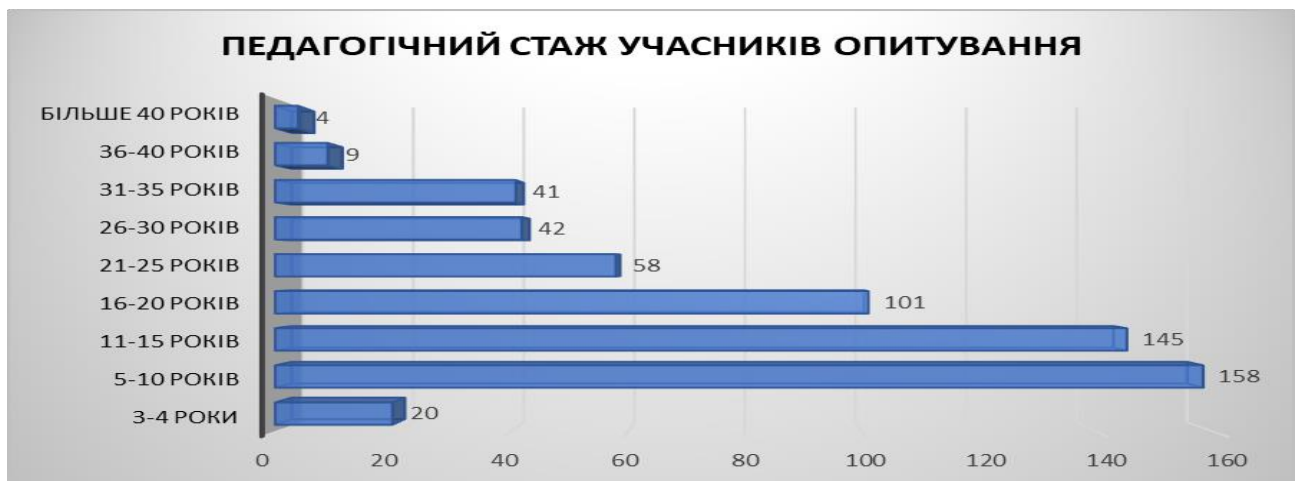
Із 578 учасників опитування 481 – це жінки, 97 – чоловіки.

Вік учасників опитування складає: 20–30 років – 58 осіб (10%), 31–40 років – 280 осіб (48%), 41–50 років – 160 осіб (28%), 51–60 років – 72 особи (13%), 61–70 років – 8 осіб (1%).

Педагогічний стаж респондентів: 3–4 роки – 20 осіб (4%), 5–10 років – 158 осіб (27%), 11–15 років – 145 осіб (25%), 16–20 років – 101 особа (17%), 21–25 років – 58 осіб (10%), 26–30 років – 42 особи (7%), 31–35 років – 41 особа (7%), 36–40 років – 9 осіб (2%), більше 40 років – 4 особи (1%).

Запитання щодо організації першого туру конкурсу

1. Як Ви дізналися про конкурс?

Відповідь на це запитання передбачала множинний вибір, тому сумарні показники не відповідають кількості учасників опитування.

Результати опитування показують, що першоджерелом інформації про конкурс «Учитель року – 2025» для більшості респондентів (416 педагогів) був керівник закладу освіти.

198 педагогів отримали інформацію на сайті Міністерства освіти і науки України. 180 респондентів джерелом інформації зазначили сайт закладу післядипломної педагогічної освіти, 79 – сайт департаменту (управління) освіти і науки обласної (військової) державної адміністрації. Із соціальної мережі Facebook про конкурс дізналося 68 учасників опитування. 27 педагогічних працівників скористалися іншими джерелами інформації про конкурс.

2. Що спонукало Вас до участі в конкурсі?

Відповідь на це запитання передбачала множинний вибір, тому сумарні показники не відповідають кількості учасників опитування.

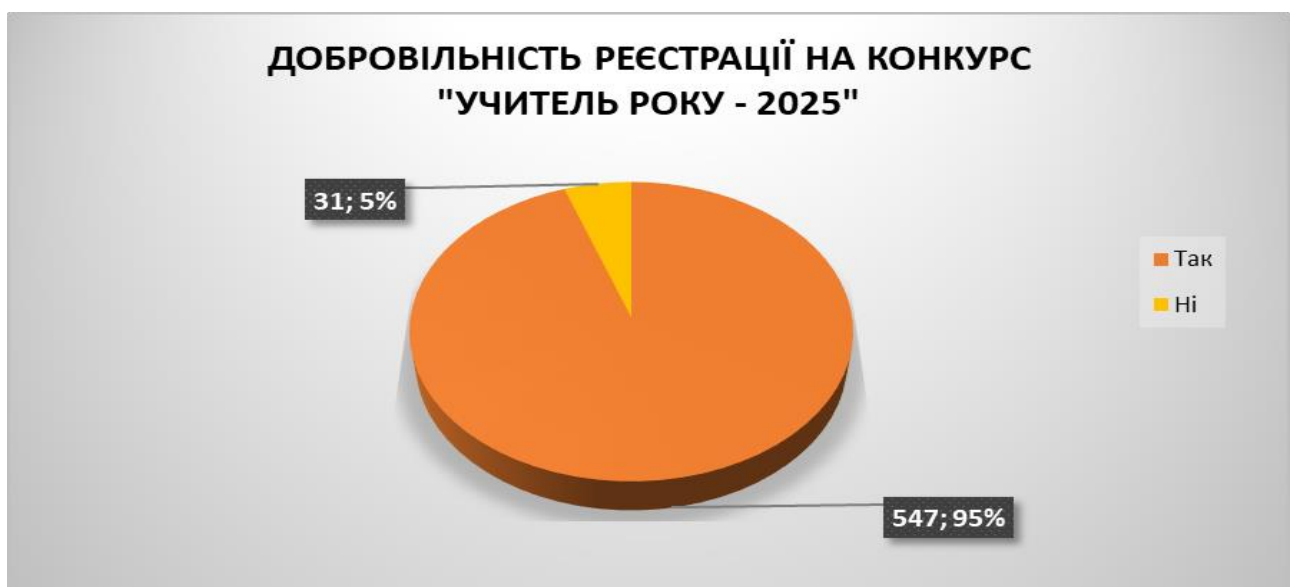
Більшість педагогів сприйняли конкурс як можливість отримати новий досвід (451 особа). Поділитися власним досвідом готові 164 респонденти. Професійний розвиток став мотиваційним важелем для значної кількості учасників опитування: 257 осіб зазначили бажання продемонструвати свої професійні здібності, 365 осіб обрали можливість підвищити рівень професійної майстерності. 167 педагогів обрали варіанти відповідей, які пов'язані з атестацією. 119 учасників опитування (майже 21%) серед множинного вибору зазначили, що на рішення про участь у конкурсі вплинули їхні керівники. З них 36 педагогів зазначили, що до участі у конкурсі їх

спонукало тільки рішення керівництва закладу освіти. Це свідчить, що керівники закладів освіти порушують принцип добровільності участі педагогів у фаховому змаганні.

3. Чи була реєстрація на конкурс добровільною?

31 учасник опитування (5%) зазначив, що реєстрація на конкурс була недобровільною. Відповіді на це запитання демонструють, що існує тиск на вчителів з боку керівників закладів освіти або місцевих органів управління освітою щодо участі в конкурсі.

Порівнюючи відповіді респондентів щодо добровільності реєстрації, джерела інформації про конкурс та мотивації участі в ньому, можна зробити висновок, що більшість керівників закладів освіти інформують педагогів про можливість підвищення професійного рівня, мотивують до набуття нового

досвіду та демонстрації власних досягнень, зокрема в конкурсі «Учитель року». Проте, тиск на вчителів та примус до участі в конкурсі має місце. 119 учасників опитування зазначили, що одним із мотиваційних чинників участі в конкурсі було рішення керівництва, при цьому 31 особа вказала на недобровільну реєстрацію на конкурс.

Джерело інформації про конкурс «Повідомив керівник»		Мотивація участі в конкурсі «Рішення керівництва»		Недобровільна реєстрація	
кількість осіб	% від загальної кількості респондентів	кількість осіб	% від загальної кількості респондентів	кількість осіб	% від загальної кількості респондентів
416	72%	119	21%	31	5%

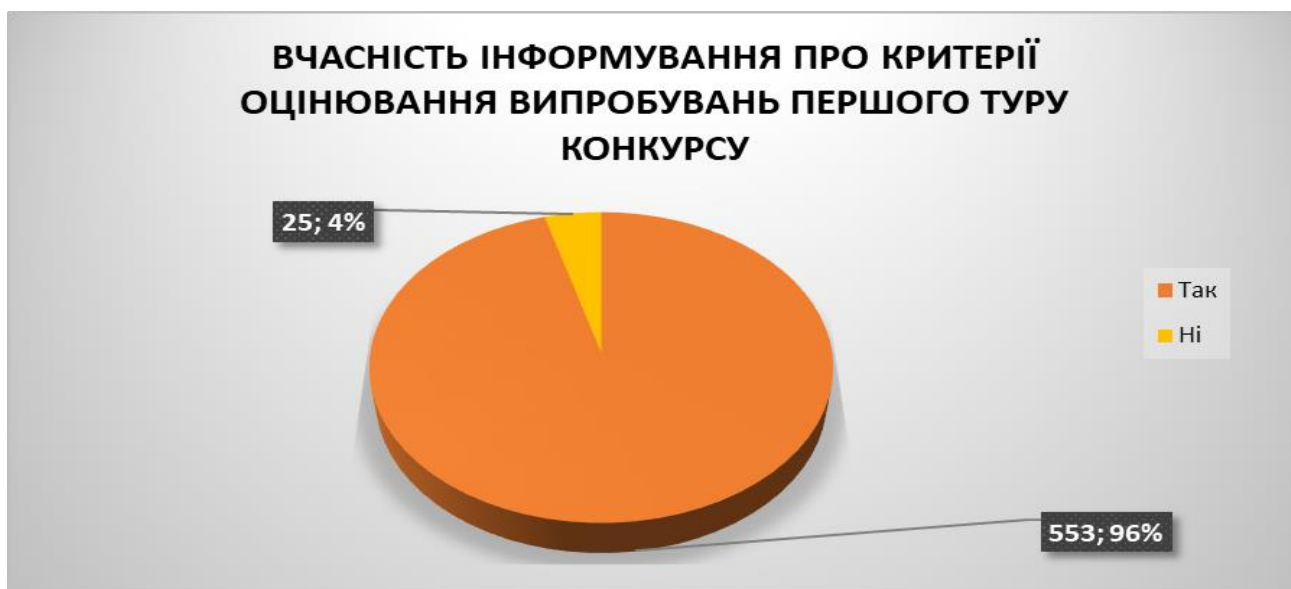
4. Чи отримали Ви достатньо інформації про конкурс, умови та порядок проведення першого туру конкурсу?

Більшість учасників опитування (552 особи, 96%) отримала достатньо інформації про конкурс. Педагоги були ознайомлені з умовами та порядком його проведення. Проте, 4% респондентів (26 осіб) вказали, що не були обізнані щодо умов конкурсу. Це може свідчити про те, що на педагогів чинився тиск щодо реєстрації для створення штучної кількості учасників першого туру, а самі вчителі не планували проходити конкурсні випробування й, відповідно, знайомитися з умовами їх проведення.

5. Чи були Ви поінформовані про критерії оцінювання випробувань до початку першого туру конкурсу?

Позитивну відповідь на це питання дали 553 респонденти, що складає 96% від загальної кількості. 25 осіб (4%) зазначили, що до початку першого туру конкурсу не були ознайомлені з критеріями оцінювання випробувань.

6. У якому форматі був проведений перший тур конкурсу?

За інформацією респондентів перший тур конкурсу був проведений в дистанційному, очному та змішаному форматах.

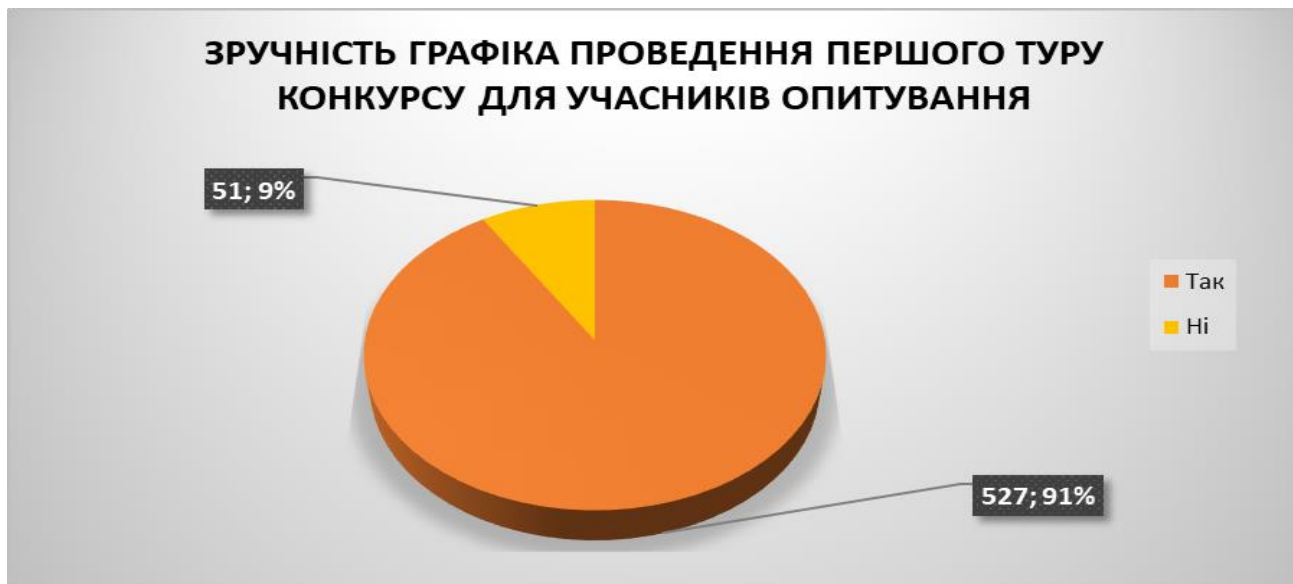
7. Чи зручним для Вас був формат проведення першого туру конкурсу?

Зручно проходити конкурсні випробування в обраному оргкомітетом першого туру конкурсу форматі було для 527 осіб, що становить 91% від загальної кількості респондентів, не зручно – для 51 особи (9%).

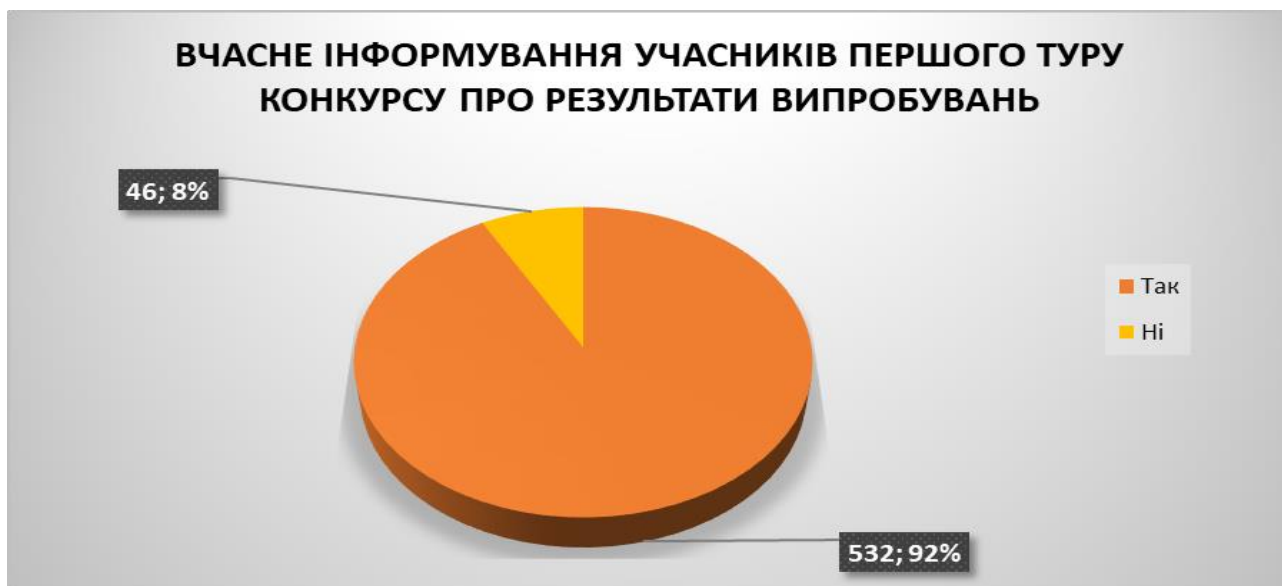
8. Чи зручним для Вас був графік проведення випробувань на першому турі конкурсу?

Для 527 учасників опитування (91%) графік проведення випробувань першого туру конкурсу був зручним, а для 51 (9%) – ні.

9. Відповідно до умов та порядку проведення конкурсу Ви мали отримувати результати випробувань не пізніше наступного дня після проведення випробування. Чи вчасно Ви отримували цю інформацію?

Про вчасність оприлюднення результатів оцінювання конкурсних випробувань свідчать відповіді 532 респондентів, що складає 92% від загальної кількості учасників опитування. Проте, 46 педагогів (8%) зазначили, що не були вчасно поінформовані.

10. Як Ви оцінюєте роботу журі першого туру конкурсу?

На це запитання не відповіли 10 учасників опитування (2%). 95% респондентів (549 осіб) позитивно оцінили роботу журі першого туру конкурсу.

Більшість учасників опитування відмітили, що члени журі – майстри своєї справи, справжні професіонали, лояльні, об'єктивні, досвідчені, неупереджені, відповідальні, толерантні, доброзичливі, гуманні, привітні, відкриті для спілкування. Їх робота було компетентною, злагодженою, академічно добросчесною, а коментарі членів журі та оцінки слугували мотивацією до розвитку та вдосконалення педагогів.

Члени журі не тільки чітко дотримувалися умов та порядку проведення першого туру конкурсу, відкрито, прозоро, справедливо оцінювали роботу учасників конкурсу, а й надавали рекомендації щодо подальшого професійного розвитку вчителів, сприяли їх самореалізації та розкриттю педагогічної майстерності. Протягом усього конкурсу була створена позитивна й комфортна атмосфера, де педагоги відчували постійну підтримку.

Проте, 3% респондентів (19 осіб) залишили негативні відгуки про роботу журі, серед яких:

неякісно роз'яснено завдання;

журі змінювали правила в ході проведення конкурсу; ставили сухі теоретичні питання; були досить жорсткими у спілкуванні з конкурсантами;

деякі члени журі показали свою упередженість до конкурсантів, оцінювали учасників агресивно;

журі змінювали вимоги до підготовки, про що сповіщали пізно ввечері, чітких критеріїв оцінювання не було, як і оцінювання;

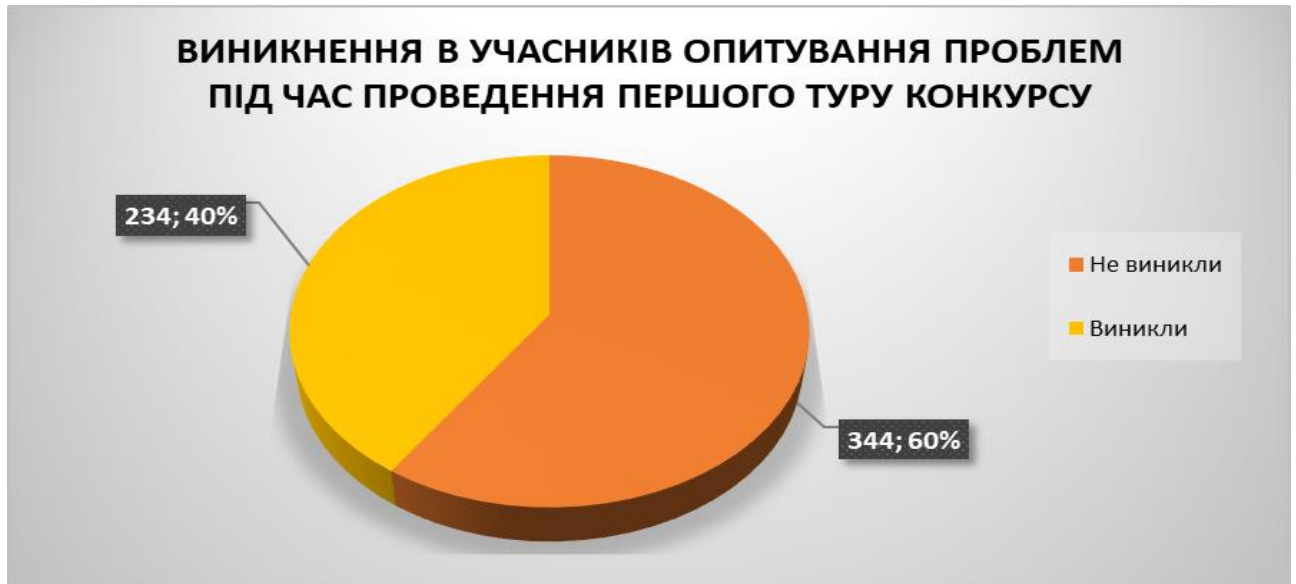
робота журі була засекреченою, про результати не повідомляли, оголосили тільки переможця;

не було роз'яснень, аналізу проведеного уроку, отримали тільки бали.

11. Які проблеми виникли у Вас під час участі в конкурсі?

344 респонденти (60%) зазначили про відсутність проблем при проходженні випробувань першого туру конкурсу.

234 учасники опитування (40%) повідомили про проблеми, які виникли під час участі у випробуваннях, серед яких:

- вихід із зони комфорту;
- відсутність підтримки навчального закладу та відділу освіти;
- відсутність відрядження на конкурсні випробування;
- небезпечна ситуація на прикордонні;
- повітряні тривоги та обстріли;
- незручність дат проведення першого туру конкурсу (кінець I семестру);
- несвоєчасне повідомлення відділом освіти про початок першого туру;
- відсутність комунікації між учасниками та журі;
- складність у поєднанні проходження конкурсних випробувань та безпосередньої роботи вчителя в закладі освіти;
- проблеми з доїздом до місця проведення випробувань та ранній час їх початку;
- дистанційний формат проведення випробувань;
- щільність графіку проведення випробувань (щодня без перерви);
- проведення двох експромтових творчих конкурсів в один день;
- недостатня поінформованість щодо змісту, формату проведення кожного випробування та загальних вимог до учасників;
- нерозуміння складності завдань випробувань перед конкурсом;
- мало часу для виконання завдання та підготовки до уроку;
- зміна умов проведення конкурсних випробувань;
- відсутність чітких критеріїв оцінювання конкурсних випробувань;
- відсутність інформації, як долучатись до випробувань і які програми використовувати;

велика кількість випробувань;
складність та некоректність завдань;
організація місця проходження випробувань на випадок відключення електроенергії;

недостатня технічна база закладу освіти, де проходили випробування;
високий рівень шуму під час проходження випробувань у дистанційній формі;

організація технічних засобів для спостереження за виконанням завдань;
складнощі з налаштуванням технічного обладнання, комп'ютерних програм, необхідних для конкурсу; здійснення відеозйомки уроку, монтування відео для самопрезентації, здійснення запису екрану; налаштування камер спостережень одночасно з роботою над завданнями випробувань за основною камерою; проведення онлайн-трансляції, запуск стріма на YouTube-каналі; опанування незнайомих платформ; платні навчальні платформи; відсутність обладнання для відеозапису уроку;

технічні проблеми (відсутність власного ноутбука, недостатня продуктивність комп'ютера, збої в роботі техніки та комп'ютера під час випробувань, позапланове відключення електроенергії, нестабільність інтернет-з'єднання, некоректна робота платформи «Олімп», OBS-STUDIO та інших програм; відсутність необхідної кількості розеток в аудиторії; проблеми з показом відео, зі звуком на платформі meet, не відкрилася презентація під час випробування, вчасно не відправилось виконане завдання);

керування емоціями, надмірне хвилювання та навантаження, погане самопочуття, брак особистого досвіду;

фінансові проблеми.

12. Як ви оцінюєте в цілому організацію та проведення першого туру конкурсу?

Більшість педагогів (525 осіб, 91%) високо оцінили організацію та проведення першого туру конкурсу (відмінно та добре). 43 учасники опитування (7%) обрали оцінку «задовільно», а 10 осіб (2%) – «незадовільно».

13. Ваші враження від першого туру конкурсу (опишіть коротко).

Своїми враженнями поділилися 549 респондентів, що становить майже 95% від загальної кількості учасників опитування.

Більшість учасників опитування (500 педагогів, 87%) висловили позитивні враження від участі в першому турі конкурсу та відзначили, що під час конкурсу вони отримали позитивні емоції, спробували свої сили, поділилися своїм досвідом та збагатилася новими ідеями для роботи, удосконалили свої вміння і навички, зробили аналіз своєї роботи, визначили свої зони росту і досягнень, відмітили необхідність самовдосконалення. Конкурс мотивував педагогів та надихнув на подальший розвиток. Конкурсанти відчували важливість педагогічної професії, по-справжньому переосмислити її та ще більше почати цінувати те, що роблять щодня, готуючись до уроків. Деякі вчителі зазначили, що обов'язково будуть брати участь у наступному конкурсі.

49 учасників опитування (8%) зазначили, що від першого туру конкурсу отримали емоційне перенавантаження, розчарування, а також негативні враження, оскільки: було дуже складно; мало часу та дуже складні задачі; нерівні умови для конкурсантив; хвилювання, нервування щодо електроенергії та інтернету; не було можливості побачити роботи інших учасників; було скучно.

14. Що, на Вашу думку, слід змінити в організації першого туру конкурсу? Опишіть коротко Ваші зауваження або поради щодо покращення конкурсу.

Відповідаючи на це запитання, 341 респондент (59%) зазначив, що немає потреби щось змінювати. 237 учасників опитування (41%) висловили свої пропозиції щодо покращення організації та проведення конкурсу.

Серед зауважень та порад щодо покращення конкурсу, які запропонували респонденти, можна виділити основні:

- забезпечити відкритість конкурсу та чесну конкуренцію;
- участь у конкурсі має бути добровільною;
- не застосовувати дисциплінарні покарання (зниження премії, скорочення годин, надбавок) за неучасть у конкурсі;
- сприяти тому, щоб адміністрація закладів освіти заохочувала вчителів до участі в конкурсі НЕ погрозами, а фінансово-психологічною підтримкою, наданням частини літньої оплачуваної відпустки або зменшенням навантаження на період підготовки та участі;
- проводити перший тур конкурсу в очній формі, особливо урок;
- проводити перший тур конкурсу в дистанційній формі;
- проводити перший тур виключно або дистанційно, або очно;
- проводити конкурсні випробування під час канікул;
- проводити випробування тільки в робочі дні;
- проводити випробування першого туру конкурсу в першій половині дня;
- не проводити перший тур конкурсу в кінці I семестру;
- не проводити конкурс під час воєнного стану;
- передбачити наявність апеляції;
- зменшити термін проведення першого туру конкурсу та кількість випробувань;
- робити перерви між конкурсними днями;
- збільшити перерву між випробуваннями для відновлення сил;
- проводити не більше одного випробування на день;
- ураховувати графік відключення електроенергії та інші зовнішні обставини, що можуть вплинути на конкурс;
- технічно забезпечувати проведення конкурсу;
- підбирати заклади освіти для проведення випробувань з кращим матеріально-технічним забезпеченням, особливо – комп'ютерним;
- переглянути таймінг виконання завдань (збільшити час на підготовку та виконання), визначити чіткі умови використання ресурсів і джерел інформації;
- надати можливість усім учасникам конкурсу проходити випробування «Урок»;
- ураховувати досвід сертифікації, коли учасники відсіюються після кожного етапу / випробування;

- проводити конкурс у формі майстерок та комунікації;
- передбачити у рамках конкурсу співпрацю між конкурсантами;
- урівняти кількість балів за кожен етап першого туру конкурсу;
- рейтинг учасника визначати за усіма випробуваннями першого туру конкурсу;
- оцінювати відеореєструє;
- одразу після завершення реєстрації на конкурс надати вчителям доступ для розміщення необхідних документів;
- для проведення онлайн-зустрічей використовувати не тільки Zoom, а й інші платформи;
- організувати мотиваційні зустрічі для психологічної підтримки учасників або тренінги з управління стресом; передбачити на етапі підготовки та під час змагань години психологічних консультацій, рефлексії, обговорення з психологом та колегами;
- надати можливість учасникам отримати консультації від переможців конкурсів попередніх років;
- проводити вебінари чи тренінги, консультації перед конкурсом, надавати чіткі інструкції, пояснювати вчителям, як буде проходити кожне випробування, який формат завдань, використання яких програм передбачається та яке матеріально-технічне забезпечення буде потрібне; надавати відповіді на запитання, які виникали у вчителів під час підготовки до конкурсу; повідомляти про такі заходи завчасно;
- зробити детальний чек-лист учасника, у якому прописати усі вимоги конкурсу та критерії оцінювання;
- передбачити пробне підключення та налаштування відеоконференції;
- покращити комунікацію між організаторами першого туру конкурсу, членами журі та конкурсантами (доступ до організаторів для вирішення проблем, які виникли під час конкурсу; чіткість та своєчасність інформування щодо вимог на конкурсних етапах);
- забезпечити більш чіткі критерії оцінювання кожного конкурсного випробування;
- більш детально пояснювати критерії оцінювання конкурсних випробувань, роз'яснювати вимоги та наводити приклади виконання завдань;
- для об'єктивності оцінювання конкурсантів долучити до складу фахового журі незалежних експертів з інших областей, а також молодих спеціалістів;
- до деяких етапів конкурсу залучати здобувачів освіти;
- залучати до оцінювання випробування «Урок» учнів;
- інтегрувати онлайн-голосування або коментарі від учнів, колег і батьків у процес оцінювання конкурсних випробувань;
- членам журі бути більш коректними та справедливими до конкурсантів, ставитися до вчителів позитивно та з повагою;
- змістити акцент із критики конкурсантів на підтримку, натхнення та сприяння їхньому самовдосконаленню;

запровадити систему зворотного зв'язку, щоб учасники могли отримати конкретні рекомендації щодо покращення своєї роботи;

чітко та більш конкретно формулювати завдання;

враховувати останні зміни в нормативній базі щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти на момент проведення конкурсу;

дотримуватися умов та вимог, оголошених перед конкурсом;

слідкувати за дотриманням конкурсантами академічної доброчесності під час випробувань, особливо в дистанційній формі, рівних умов проходження випробувань (у всіх повинні бути увімкненими дві камери та мікрофон тощо), застосовувати покарання за порушення конкурсних умов;

забезпечити почерговість виступів;

забезпечити рівноправність усіх учасників (однаковий час на підготовку до випробування, рівноцінні заклади освіти та завдання);

проводити на конкурсі першим таке випробування, на якому можна було б показати творчі здібності, майстерність виконання власної творчої техніки, технології тощо, а не тестування, за результатами якого учасники не проходять на другий етап;

враховувати підготовку та досвід вчителя, зважати на стаж, вікові особливості учасників конкурсу, предмети: які і де читають;

надавати перелік тем, джерел для опрацювання перед тестуванням, приклади можливих тестових завдань;

зменшити кількість завдань на практичну роботу;

передбачити завдання випробувань, які були б спрямовані на виявлення вчительської майстерності та творчості; більше запитань методичного змісту;

надати можливість учасникам обирати теми уроків або майстерок відповідно до власної педагогічної ідеї;

враховувати також уміння вчителя працювати з технічними засобами;

збільшити відсоток балів за тестування;

зменшити вплив тестування на результати конкурсу;

тестові запитання спрямувати на визначення рівня знань навчальної програми та методики викладання предмета; більше адаптувати до предмета, який викладає вчитель;

збільшити кількість тестових завдань, які б стосувалися фаху;

завдання зробити більш наближеними до програм закладів загальної середньої освіти;

надавати чітку програму для підготовки та орієнтовні приклади завдань випробувань;

під час проведення випробування «Майстерка» передбачити елементи обміну досвідом, наприклад, можливість для учасників коротко презентувати свої ідеї перед аудиторією, обговорити їх з колегами та отримати зворотний зв'язок;

детальніше ознайомлювати з протоколами засідань членів журі;

оприлюднювати результати кожного випробування відповідно до критеріїв оцінювання, ознайомлювати конкурсантів з особистими результатами за кожне випробування;

підвищити прозорість оцінювання кожного члена журі на кожному етапі – оприлюднювати бали всіх членів журі, надавати учасникам аргументований зворотний зв'язок;

повідомляти у вайбер групу результати випробування або давати покликання на результати конкурсу;

не оприлюднювати результати конкурсу на загал для всієї групи;

організаторам першого туру після завершення конкурсних випробувань забезпечити доступ до перегляду записів випробувань, проведених у рамках конкурсу, а також надавати конкурсантам доступ до завдань випробувань і відповідей;

передбачити творчий обмін досвідом та враженнями між учасниками конкурсу після завершення всіх випробувань;

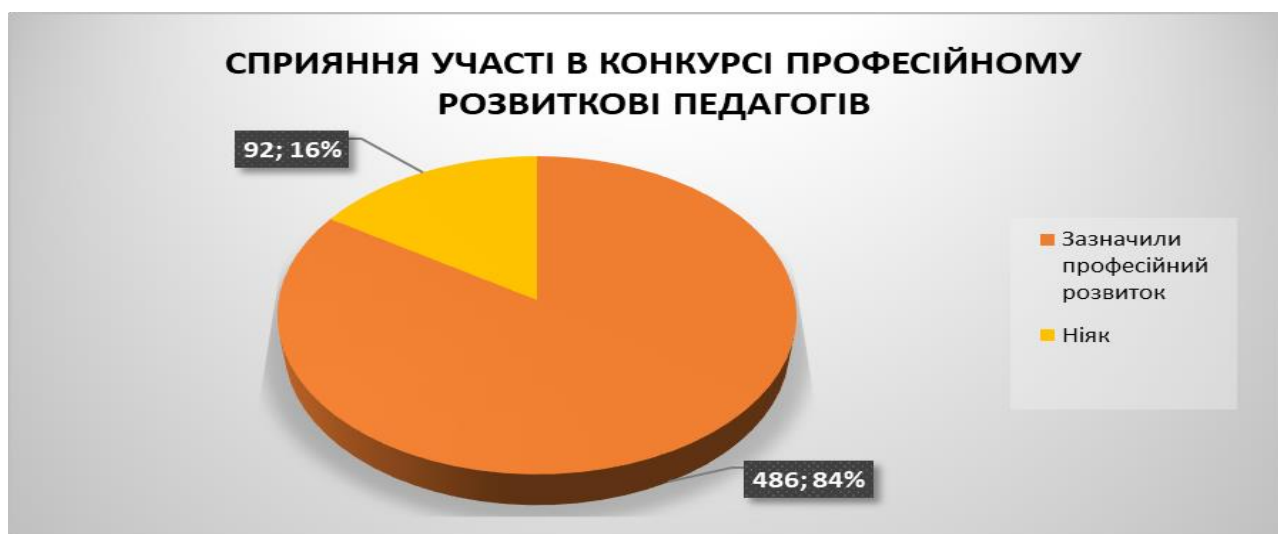
організувати урочистий захід для всіх учасників, нагородити переможців, лауреатів та дипломантів конкурсу; запровадити спеціальні відзнаки, до прикладу: «Найкреативніший урок» чи «Інноваційний підхід»;

відзначати всіх педагогів-учасників конкурсу дипломами, хоча б в електронному варіанті;

нагороджувати грошовою премією учасників конкурсу, які посіли 4, 5 місця.

15. Як участь у конкурсі посприяла Вашому професійному розвитку?

На це запитання 92 педагоги (16%) відповіли, що участь у конкурсі ніяк не посприяла їхньому професійному розвитку.

Більшість учасників опитування (486, 84%) сприйняли конкурс як можливість підвищити рівень професійної майстерності, отримати новий досвід, поділитися власними педагогічними наробками та продемонструвати

свої професійні здібності, оцінити рівень своєї професійної компетентності, полегшити проходження атестації.

Респонденти відмітили, що конкурс стимулював їх до професійного зростання, надав чудову можливість вийти за рамки звичного, активізувати всі свої знання, отримати новий досвід і удосконалити педагогічну майстерність. Конкурс сприяв переосмисленню структури та етапів уроку, постановки завдань, а також власної самоцінності. Підготовка до захисту власних педагогічних ідей, презентація своїх методик та участь у конкурсних уроках допомогли конкурсантам вдосконалити вміння чітко й аргументовано висловлювати свої думки, впевнено виступати перед аудиторією та ефективно презентувати свої напрацювання. Конкурсні випробування допомогли вдосконалити навички швидкого реагування на нестандартні ситуації та підвищили віру у власні сили. Участь у цьому змаганні сприяла формуванню навичок самоорганізації і саморегуляції, творчої самореалізації в професії, мотивувала до саморозвитку, а також пошуку нових шляхів у професійній кар'єрі.

Конкурс став потужним імпульсом для саморозвитку та професійного вдосконалення, оскільки підготовка до нього спонукала педагогів глибше аналізувати власний досвід, вдосконалювати методики викладання та шукати нові підходи. Неоціненним для розвитку як учителя стало спілкування з колегами-учасниками конкурсу, що сприяло обміну ідеями, методиками і кращими практиками. Учасники конкурсу отримали новий досвід, який ще раз довів, що самоосвіта протягом життя є невід'ємною частиною професійного життя сучасного педагога.